

Jaarverslag 2015 van de Stichting Zwolse Stolpersteine

1. Doel

De Stichting Zwolse Stolpersteine is opgericht bij notariële akte van 1 maart 2013 en statutair gevestigd aan de Amperestraat 24 te Zwolle. Doelstelling is het (doen) plaatsen van Stolpersteine voor de circa 454 tijdens de Tweede Wereldoorlog omgebrachte Joodse Zwollenaren en voorts al hetgeen met één en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

“Stolpersteine zijn kleine, individuele monumenten die je geestelijk doen struikelen op onverwachte momenten. Individuele gedenktekens voor die mensen voor wie geen grafteken kon worden opgericht. En juist doordat de Stolpersteine liggen voor hun laatste vrijwillige woonplaats, wordt indringend duidelijk dat het ging om onze burens, onze klasgenoten, onze collega's, onze stadgenoten. Het confronteert ons met de onomkeerbare leegte, die zij hebben achtergelaten” (voorzitter Jaap Hagedoorn, oktober 2013).

2. Bestuur en vrijwilligers

Gedurende het verslagjaar bestond het bestuur uit Jaap Hagedoorn (voorzitter), Piet den Otter (secretaris) en Martin Hemmink (penningmeester). Ineke Mulder (website en public relations) verliet het bestuur per 1 april 2015. De vacature stond aan het einde van het jaar nog open.

Het bestuur kwam 6 keer in vergadering bijeen. Het Landelijk Overleg Stolpersteine kwam in 2015 niet bijeen.

Naast bestuursleden kent de Stichting vrijwilligers voor verschillende werkzaamheden: Wim Huijsmans en José Martin (Herinneringscentrum Kamp Westerbork) voor historisch onderzoek, Ineke Mulder voor website en public relations, Ineke Walrave voor fotografie, Marco Groen en Mirjam Kan voor het opsporen van familieleden van de slachtoffers. Mirjam Kan overleed na een lang ziekbed op 25 december 2015. Bij leven heeft zij de Stichting Zwolse Stolpersteine een warm hart toegedragen.

Bestuur en vrijwilligers verrichtten hun werkzaamheden om niet.

3. Activiteiten

3.1. Plaatsen van Stolpersteine

In het verslagjaar zijn tijdens vijf bijeenkomsten in totaal 45 Stolpersteine geplaatst.

Datum	Adres	Aantal Stolpersteine
25 maart	Venestraat 2	5
	Venestraat 3	2
	Venestraat 6	2
	Venestraat 10A	1
	Venestraat 27A	4
22 mei	Luttekestraat 40	3
	Kamperstraat 3A	5
28 juni	Westerlaan 16	2
13 september	De Genestetstraat 44	2
	Soendastraat 14	2
29 oktober	Brederostraat 137	1
	Koestraat 16	4
	Rode Torenplein 9	2
	Roggenstraat 27	5
	Van Hattumstraat 1A	3
	Zeven Alleetjes 10	2

Op 25 maart werden tevens 3 Stolpersteine onthuld voor de Derk Buismanstraat 4 die al in 2014 waren geplaatst.

Zie voor een geografisch overzicht van alle inmiddels geplaatste Stolpersteine met vermelding van de slachtoffers:

<http://www.stolpersteine-zwolle.nl/index.php?pageID=51>

Op 29 oktober heeft Gunter Demnig, bedenker van de Stolpersteine, de gedenkstenen persoonlijk geplaatst. Bij de andere adressen verzorgde de gemeente Zwolle de plaatsing.

Elke onthulling betekende een individuele herdenking, toegespitst op de levensloop van de slachtoffers en vorm gegeven naar wens van nabestaanden of andere relaties. Vrijwel alle sprekers wezen erop dat Stolpersteine niet alleen de individuele herinnering aan de vermoorde Joodse Zwollenaren levend houden, maar ook waarschuwen tegen rassenwaan en groepshaat nu en in de toekomst.

De Stichting Zwolse Stolpersteine huldigt het standpunt dat er geen massale plaatsing van gedenkstenen zal zijn, waar er destijds sprake was van massale ontmenselijking en massale vernietiging. De gedenkstenen illustreren indringende uitspraken van Abel Herzberg uit 1950. Hij stelde dat je niet moest

spreeken van de moord op 6 miljoen joden. Er is één jood vermoord en dat is 6 miljoen keer gebeurd. Zes miljoen keer een individu, een man, een vrouw, een kind.

Verslagen, foto's en toespraken van de vaak emotionele en indringende bijeenkomsten zijn gepubliceerd op onze website:

<http://www.stolpersteine-zwolle.nl/index.php?pageID=53>

De steenlegging in de Venestraat maakte deel uit van de herdenking van het 100-jarig bestaan van deze straat. Initiatiefnemer Peter Riemersma publiceerde in eigen beheer het boekje *De Stolpersteine in de Venestraat en de Derk Buismanstraat*.

3.2 Historisch onderzoek

Wie waren de Zwolse slachtoffers van de Holocaust en wat was hun laatste vrijwillig bewoonde adres? Hoe verliep hun leven en ondergang? Ook in 2015 is veel tijd en energie geïnvesteerd in biografisch-historisch onderzoek.

In samenwerking met het Herinneringscentrum Kamp Westerbork zijn de deportatiedata van de Joodse Zwollenaren achterhaald.

In december 2015 is een gecorrigeerde versie van de personalia en woonadressen van de Zwolse slachtoffers gepubliceerd op:
<http://www.stolpersteine-zwolle.nl/index.php?pageID=48>.

3.3. Public relations

De Zwolse Stolpersteine verheugen zich in een breed maatschappelijk draagvlak bij nabestaanden, de Joodse gemeente, de gemeente Zwolle, bij service-clubs, onderwijsinstellingen, bedrijven en individuele personen.

In samenhang hiermee kregen de Stolpersteine periodiek aandacht in de media. Belangstellenden zijn na aanmelding via <http://www.stolpersteine-zwolle.nl/article.php?articleID=51> verzekerd van regelmatige nieuwsvoorziening over de voortgang van de Zwolse Stolpersteine.

Bestuurslid Martin Hemmink verzorgde een presentatie over de Stolpersteine voor de Zwolse Lions.

3.4. Financiën

Uiteenlopende organisaties, bedrijven en individuen steunden het project met diensten of geldelijke bijdragen. Aan het einde van 2015 was financiering voor ongeveer twee derde van de 454 uiteindelijk te leggen Stolpersteine toegezegd.

Zie voor meer financiële informatie de afzonderlijke financiële publicatiestukken.